

मागासवर्गीयांसाठी आरक्षित पदे - उमेदवार
उपलब्ध न झाल्यात अक्षावक्षीने पदे भरणे
पदे आरक्षणातून मुक्त करणे.....

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक - बी.सी.सी.-१०९४/सी.आर.-५७/९४/१६-ब

मंडालय, मुंबई - ४०० ०३२,

दिनांक : ५ डिसेंबर, १९९४.

पहा :- शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग

क्र. बी.सी.सी.-१०९१/२५५१/[क]/१६-ब, दि. २७ मार्च १९९१.

प्रस्तावना :-

शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बी.सी.सी.-१०६४/१११/जे, दि. २.४.१९६५ अन्वये मागासवर्गीयांच्या विविध प्रवर्गांकरिता सरळ सेवा प्रवेशाकरिता आरक्षण विहित करण्यात आले होते. त्यामध्ये इतर मागासवर्गीयांकरिता १० टक्के आरक्षण विहित करण्यात आलेले होते व ते २२ मार्च १९९४ पर्यंत अंमलात होते. दिनांक २.४.१९६५ अन्वये निर्गमित झालेल्या आदेशानुसार इतर मागासवर्गीयांकरिता असलेले आरक्षण भरले न गेल्यास अनुश्रम म्हणून दाखविण्याची तसेच ते पुढे ओढण्याची तरतूद नव्हती. त्यामुळे शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बी.सी.सी.-१०९१/२५५१/[क]/१६-ब, दिनांक २७ मार्च, १९९१ च्या आदेशानुसार अक्षावक्षीने पदे भरतांना तो फक्त अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती आणि विमुक्त जाती व भटक्या जमाती या प्रवर्गांमधून भरण्याची तरतूद आदेशात करण्यात आलेली होती. मंडळ आयोगाच्या शिफारशीनुसार शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बी.सी.सी.-१०९३/२१६७/सी.आर.-१४१/९३/१६-ब, दिनांक २३ मार्च, १९९४ अन्वये मागासवर्गीयांच्या ज्या विविध प्रवर्गांकरिता आरक्षण विहित करण्यात आलेले आहे त्यामध्ये इतर मागासवर्गीयांकरिता एकूण १९ टक्के आरक्षण विहित करण्यात आलेले आहे. या आरक्षित पदांपैकी काही पदे भरली न गेल्यातही पुढील ५ भरतीवर्षांपर्यंत अनुश्रम म्हणून पुढे ओढण्याची तरतूद करण्यात आलेली असून तो अक्षावक्षीने भरण्याबाबत देखील दिनांक २३ मार्च, १९९४ च्या शासन निर्णयात तरतूद करण्यात आलेली आहे. त्याचप्रमाणे गुणवत्तेनुसार जे मागासवर्गीय उमेदवार सेवा प्रवेशाकरिता पात्र ठरतील त्यांची गणना आरक्षित पदांवर केली

जाणार नाही अशीही तरतुद दि. २३ मार्च, १९९४ च्या आदेशांत करण्यांत आलेली आहे.

मागासवर्गीयांसाठी अलंघित्य तरतुद वेळेवा भरती तसेच यदीन्नतोमध्ये आरक्षित पदे उमेदवारा अभावो भरती न गेल्यात तो कक्षा पुकारे भरण्यात यावोत याबाबतचा पुढील शासनाच्या विचाराधीन होता. या गोष्टींचा सर्वोच्च विचार करून शासनाने आता खालीलप्रमाणे निर्णय घेतले आहेत :-

प्राप्तन निर्णय :-

प्राप्तन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बी.सी.सी.-१०९१/२५५१/[क]/१६-ब, दि. २७ मार्च, १९९१ संघोल आदेशा अधिष्ठात करून खालीलप्रमाणे सुधारित आदेश निर्गमित करण्यात येत आहेत.

तरतुद सेवा भरती :-

अ) अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती, स्मिस्त जाती (अ) मळक्या जमाती (ब) मळक्या जमाती [क] मळक्या जमाती [ड] व इतर मागासवर्गीयां [इ] या प्रवर्गांकरिता निर्धारित केलेल्या प्रमाणांनुसार भरती करण्यासाठी त्या त्या प्रवर्गांचा उमेदवार उपलब्ध झाला नाही तर अशी पदे ५ भरती कार्यवाही रिकत ठेवावी व या ५ भरती करिता त्या प्रवर्गांचा उमेदवार उपलब्ध करून घेण्याचे प्रयत्न करण्यात यावेत, असे प्रयत्न करूनही उमेदवार प्राप्त झाला नाही तर ६ व्या कक्षा खाली उल्लेख केलेल्याप्रमाणे अदलाबदलीने हो पदे भरण्यात यावोत. ६ व्या कक्षांही त्या प्रवर्गांचा किंवा अदलाबदलीने दुस-या प्रवर्गांचा उमेदवार उपलब्ध झाला नाही तर ७ व्या कक्षा खाली सुद्धा प्रवर्गांचा उमेदवार भरण्याची कार्यवाही सामान्य प्रशासन विभागाच्या मान्यतेनंतर करण्यात यावी. त्यासाठी आवश्यक त्या समर्थनानेही प्रस्ताव सहान्य प्रशासन विभागाकडे पाठवावा. ६ व्या कक्षांपदे खालील प्रवर्गांचे अदलाबदलीने भरण्यास यावोत

अनुसूचित जाती]	या वीन प्रस्तावित अक्लाबदली
अनुसूचित जमाती]	करण्यात यावी.
विमुक्त जाती [अ]]	[मुळच्या १७ व तत्सम जाती]
श्टक्या जमाती [ब]]	[मुळच्या १८ व तत्सम जमाती]
		या दोन प्रस्तावित अक्लाबदली
		करण्यात यावी.
श्टक्या जमाती [क]]	या वीन प्रस्तावित अक्लाबदली
धनगर व तत्सम]	करण्यात यावी.
श्टक्या जमाती [द]]	
ज्वारी व तत्सम]	
इतर भागात्कर्णीय [इ]]	

- ब) प्रशासकीय व जनहितास्तव पद ५ अर्तीयधर्षित रिक्त
उच्च श्रेष्ठ नसत तर पद तात्पुरत विंगर हाकी करण्याचा
प्रस्ताव संबंधित विभागाच्या सचिवाच्या प्रमाणमात्रात सामान्य
प्रशासन विभागाकडे अभिप्रायासाठी पाठवावे असा प्रस्तावावर
सामान्य प्रशासन विभागाने अभिप्राय दिल्यानंतर वर्ग-१, व वर्ग-२
च्या पदासंदर्भात प्रस्ताव त्या त्या विभागाच्या सचिवानी
मा. मंत्री, समाजकल्याण व अधिविवासी विभाग व मंत्री वांध्यामार्फत
मा. मुख्यमंत्र्यांकडे सामान्य प्रशासन विभागामार्फत मान्यतेसाठी पाठवावे.
- क) मंत्रालयातील विभागातील व विभागाच्या नियंत्रणाखालील
कार्यालयातील वर्ग-३ व वर्ग-४ ची पदे तात्पुरत्या स्थितीत अनारक्षित
करण्याबाबतचे प्रस्ताव संबंधित विभागाने सामान्य प्रशासन विभागाच्या
मान्यतेसाठी सादर करावीत व सामान्य प्रशासन विभागाच्या
मान्यतेनंतर विभागांनी मा. मंत्री [स. क.] आ. मा. मंत्री [आ. वि. वि.]
वांधी मान्यता घ्यावी.
- ड) वर नमूद केल्याप्रमाणे असा सर्व प्रकरणी सामान्य प्रशासन विभागाचे
अभिप्राय देण्यात यावेत.

पदोन्नती

- [१] अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती/विमुक्त जाती[अ]/श्टक्या
जमाती [ब] यांना पदोन्नतीकडे आरक्षण ठेवण्यात आले आहे.

शासन निर्णय प्र.सौ.सीसी-१०७२/ब, दिनांक २३.३.१९७४ अन्वये त्यासाठी ५० बिंदू नामावली निर्धारित केली आहे, त्याचा अद्यतन करावा. या नामावलीत विमुक्त जाती/अंध्या जमातींचा एकत्रित समावेश करण्यात आला आहे. त्याप्रमाणे कार्यवाही करावी. या प्रवर्गासाठी निर्धारित केल्या प्रमाणानुसार त्या त्या प्रवर्गाचे उमेदवार उपलब्ध झाले नाहीत तर पद भरण्यासाठी ३ भरती वर्षे प्रयत्न करण्यात यावे व त्या प्रवर्गाचे उमेदवार मिळेपर्यंत ते पद ३ भरती वर्षे रिक्त ठेवण्यात यावे. तदनंतर ४थ्या वर्षी अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती या दोन प्रवर्गातून व विमुक्त जाती [अ] अंध्या जमाती [ब] या दोन प्रवर्गातून "आरक्षणित" अन्वये अद्यतन करणेत यावे.

[२] प्रशासकीय कारणास्तव किंवा जनहितास्तव अशी पदे संबंधित प्रवर्गाचा उमेदवार उपलब्ध नसल्यास तात्पुरत्या स्वरूपात अनारक्षित करायचे असल्यास या संबंधीचा प्रस्ताव संबंधित प्रशासकीय विभागासमर्पित सामान्य प्रशासन विभागाकडे मंजुरीसाठी पाठवावा. सामान्य प्रशासन विभागाने या पदाचे राखीव स्वस्य तात्पुरते काढून टाकण्यात मान्यता दिली तर एकत्रित निष्ठासुचित समाविष्ट असलेल्या इतर कर्म्या-पदांची नेमणूक सन रिकाम्या जाणा तात्पुरत्या स्वरूपात भरता येतील व त्या त्या पदाची राखीव पदे त्या गटाचा उमेदवार उपलब्ध होईपर्यंत ४थ्या वर्षी पर नसूद केल्याप्रमाणे पद अद्यतन करीत येईल. ४थ्या वर्षी पर नसूद केल्याप्रमाणे पद अद्यतन करीत येईल. ४थ्या वर्षीही अद्यतन करीत नाही याबाबतच्या उमेदवार उपलब्ध झाला नाही तर पद कायमचे अनारक्षित झाले असे समजून इतर प्रवर्गातून मुल्या प्रवर्गात [ज्या बागासवर्गीयही असतील] भरण्यात यावे. यासाठी ही सामान्य प्रशासन विभागाची मान्यता घ्यावी.

[३] गट-१ व, गट-२ ची अनारक्षित पदे तात्पुरत्या स्वरूपात विभक्त अनारक्षित करण्यासंबंधीचे प्रस्ताव योग्य त्या समर्पनास संबंधित विभागाच्या त्रिविभाच्या प्रमाणपत्रास सामान्य प्रशासन विभागाच्या अभिप्रायासाठी पाठवावेत व नंतर भा. मंत्री, त्याचकल्पान, भा. मंत्री, आ. दयाली कक्षान व संबंधित विभागाचे मंत्री यांच्यासमर्पित भा. मुख्यमंत्र्यांकडे मंजुरीसाठी पाठवावेत.

[४] मंत्रालयीन विभागातील व विभागा या नियंत्रणाखालील कार्यालयातील वर्ग -३ व वर्ग-४ ची आरक्षित पदे तात्पुरत्या स्वस्थता विरग आरक्षित करण्यासंबंधीचा प्रस्ताव घेण्या त्या समर्थनासह संबंधित विभागाच्या अधिकाऱ्याच्या प्रमाणपत्रासह सामान्य प्रशासन विभागाच्या मान्यतेसाठी पाठवावेत.

[५] पर नमूद कल्याणप्राप्ति अशा प्रकरणी सामान्य प्रशासन विभागाचे अभिप्राय घेण्यात यावेत.

[६] गट-१ व वर्ग-२ च्या निवड सुचीतील मागासवर्गीयांच्या अधिकमात मान्यता देण्यासाठी सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्री [सं. छ. कल्याण] मंत्री [आदिवासी विकास] व विभागाचे मंत्री यांच्यामार्फत मा. मुख्यमंत्रीकडे अशी प्रकरणे सादर करण्यात यावीत.

[७] ज्येष्ठतेनुसार मागासवर्गीय उमेदवार पदोन्नतीला पात्र असले परंतु त्याच्या प्रवर्गाचा आरक्षित शिदू नसेल तर अशा कर्मचा-यास आरक्षित शिदू नाही म्हणून पदोन्नती नाकारू नये.

सर्वसाधारण सूचना

१] राखीव जागेवर सुट्या प्रवर्गातील उमेदवारांची तात्पुरती नियुक्ती/पदोन्नती देताना "आपली नियुक्ती/पदोन्नती मागासवर्गीयांच्या राखीव जागेवर तात्पुरत्या स्वस्थता करण्यात आली असून संबंधित उमेदवार प्राप्त झाल्या नंतर किंवा अक्षयवल्लीने प्रद भरल्या नंतर आपली नियुक्ती/पदोन्नती तसुकटात येईल" असा उल्लेख नियुक्ती/पदोन्नतीच्या आदेशात न घुक्ता करण्यात यावा.

२] राखीव जागेवर इतर उमेदवारांची तात्पुरती नियुक्ती/पदोन्नती दिल्यास असा उमेदवारांची नोंद काय स्वस्थी शिदू नामावलीत देण्यात येऊ नये. त्याची नोंद तात्पुरत्या स्वस्थतातील स्वतंत्र नोंदवहीत देण्यात येवी व खतबले मागासवर्गीय उमेदवार उपलब्ध होतील तसेच त्या नोंदवहीतील नोंदी काय स्वस्थी शिदू नामावलीत देण्यात याव्यात.

३] सामान्य प्रशासन विभागाच्या मान्यतेसाठी जे जे प्रस्ताव सादर करण्यात येतील ते ते प्रस्ताव संबंधित विभागांना मागासवर्गीयांच्या अरक्षणाची अंमलबजावणी करण्याकरिता नेमण्यात आलेल्या उपसचिवाने

प्रथम तपासून आयकल्या विभागाच्या तपविधीमार्फत सामान्य प्रशासन विभागाकडे पाठविले.

३] मंत्रालयीन विभागाच्या अधिपत्याखाली असलेल्या क्षेत्रीय कार्य क्रियातील गट-३ व गट-४ च्या तसेच त्या भरतीतील व पदोन्नतीतील मागासवर्गीयांचे अंकारक्षय/अधिकार्य वाढावत विभाग प्रमुखांची सहाय्यक आयुक्त[मागासवर्गीय] चीथी प्रमुखपत्र न युक्ता येते.

४] महामंडळे, मंडळे, महानगरपालिका, नगरपालिका शासकीय उपग्रह, जिल्हा परिषद, अनुदानित संस्था, विद्यापीठ, सहकारी संस्था/ बँका वैधायिक अनुदानित संस्था इत्यादी सधीत मागासवर्गीयांची आरक्षित पदे तात्पुरत्या स्थळात शिगर आरक्षित करण्यासंबंधी संबंधित विभागांनी सामान्य प्रशासन विभागाच्या सहमतीने व मान्यतेने पुढील कार्यवाही करावी.

हे आदेश १ जानेवारी, १९९५ पासून अमलात येतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

सही/-

[श्रीता शरमा]

शासनाचे प्रधान सचिव

प्रति,

राज्यपाल यांचे सचिव,

मुख्यमंत्री यांचे सचिव,

सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव

मुख्यसचिव/अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग,

सर्व विभागीय आयुक्त,

सर्व जिल्हाधिकारी,

सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी